

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

*Traducere neoficială a variantei franceze a hotărârii,
efectuată de către organizația obștească „Juriștii pentru drepturile omului”*

SECȚIA A TREIA

CAUZA GHIREA c. MOLDOVEI

(Cererea nr. 15778/05)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

26 iunie 2012

*Această hotărâre va deveni definitivă în modul stabilit de articolul 44 § 2 al
Convenției. Ea poate fi subiect al revizuirii editoriale.*

În cauza Ghirea c. Moldovei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a Treia), întrunită în cadrul unei Camere compuse din:

Josep Casadevall, *Președinte*,

Corneliu Bîrsan,

Egbert Myjer,

Ján Šikuta,

Ineta Ziemele,

Nona Tsotsoria,

Kristina Pardalos, *judcători*,

și Santiago Quesada, *Grefier al Secției*,

Deliberând la 5 iunie 2012 în ședință închisă,

Pronunță următoarea hotărâre, care a fost adoptată la acea dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea (nr. 15778/05) depusă împotriva Republicii Moldova la Curte, în conformitate cu prevederile articolului 34 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale („Convenția”) de către un cetățean al Republicii Moldova, dl Ion Ghirea („reclamantul”), la 28 aprilie 2005.

2. Reclamantul a fost reprezentat de către dna A.Briceac, avocat din Chișinău. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de către Agentul său la acea dată, dl V. Grosu.

3. La 18 octombrie 2010, Curtea a decis să comunice Guvernului cererea. În conformitate cu articolul 29 § 1 al Convenției, s-a decis, de asemenea, ca fondul cererii să fie examinat concomitent cu admisibilitatea acesteia.

4. Ca urmare a demisiei d-lui Mihai Poalelungi, judecător ales din partea Republicii Moldova (articolul 6 al Regulamentului Curții), președintele Camerei l-a numit pe dl Ján Šikuta în calitate de judecător *ad-hoc* (articolul 26 § 4 al Convenției și articolul 29 § 1 al Regulamentului Curții).

ÎN FAPT**I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI**

5. Reclamantul s-a născut în anul 1956 și locuiește în Chișinău.

6. La 6 decembrie 1999, reclamantul, fost angajat al Serviciului Vamal, a fost acuzat de corupere pasivă. La 7 decembrie 1999, domiciliul său a fost

percheziționat. Potrivit reclamantului, după percheziție au dispărut mai multe bunuri din locuința sa.

6. La 22 decembrie 2000, Judecătoria Ciocani l-a achitat pe reclamant.

8. Ca urmare a apelului înaintat de procuratura, printr-o decizie din 19 septembrie 2001, Tribunalul Chișinău a lăsat în vigoare sentința primei instanțe.

7. La 25 septembrie 2001, procuratura a înaintat recurs.

8. La 13 decembrie 2001, Curtea de Apel din Chișinău a admis recursul și a casat deciziile din 22 decembrie 2000 și 19 septembrie 2001, dispunând trimiterea cauzei la rejudicare în instanța de fond.

9. La 27 iunie 2003, Judecătoria Ciocani l-a achitat din nou pe reclamant.

10. La 14 iulie 2003, Procuratura Ciocani a informat instanța că procurorul responsabil de această cauză se afla în concediu de la 14 iulie până la 26 august 2003 și a solicitat amânarea examinării cauzei până la revenirea acestuia.

11. La 17 iulie 2003, Judecătoria Ciocani a informat Procuratura Ciocani despre existența sentinței motivate de achitare.

12. La 26 august 2003, procuratura a înaintat un apel împotriva sentinței din 27 iunie 2003.

13. La 4 noiembrie 2003, Curtea de Apel Chișinău a respins apelul ca tardiv. Ea a menționat următoarele:

«[apelul] a fost formulat abia la 26 august 2003 în ce timp ce procurorul [...] a fost informat despre hotărâre la 17 iulie 2003. Astfel, termenul de depunere a apelului prevăzut de articolul 402 al Codului de procedură penală nu a fost respectat.

Instanța de apel consideră că motivul invocat de procuror, și anume faptul că acesta se afla în concediu, nu este întemeiat [...]»

14. La 31 decembrie 2003, procuratura a înaintat recurs împotriva deciziei instanței de apel.

15. La 4 februarie 2004, Curtea Supremă de Justiție a examinat admisibilitatea recursului într-un complet din trei judecători. La 17 februarie 2004, aceasta a întors cauza la rejudicare în Curtea de Apel Chișinău. Ea a declarat în special că:

«s-a constatat că procuratura Ciocani a fost informată de către instanța de judecată despre sentința de achitare [...] la 17 iulie 2003.

Printr-o scrisoare oficială din 14 iulie 2003, procurorul adjunct [...] a informat Judecătoria Ciocani despre faptul că procurorul [responsabil de acest dosar] se afla în concediu în perioada 14 iulie – 25 august 2003.

Apelul depus de procuror a fost înregistrat la Judecătoria Ciocani la 26 august 2003, adică a doua zi după întoarcerea sa din concediu.

În conformitate cu articolul 401 al Codului de procedură penală, apelul putea fi declarat [doar] de procurorul care a participat în proces [...].

În aceste circumstanțe specifice, [Curtea Supremă de Justiție] consideră că instanța de apel a conchis în mod incorect că aflarea procurorului în concediu nu era un motiv întemeiat pentru nedeclararea apelului în timp.»

16. La 20 mai 2004, Curtea de Apel Chișinău a admis apelul procurorului ca fiind depus în termen și l-a condamnat pe reclamant la amenda în mărime de 70,000 lei moldovenești (MDL) (4.915,04 euro (EUR) în acea perioadă), și l-a privat de dreptul de a ocupa funcții în serviciul vamal pe perioada de cinci ani. În ceea ce privește problema referitoare la data de depunere a apelului de către procuratura, ea a declarat, în special, următoarele:

«Examinând această cauză, la 27 iunie 2003, instanța de fond a pronunțat sentința de achitare [...], motivând-o prin faptul că actele comise de către reclamant nu constituie elemente ale unei infracțiuni, și la 8 iulie 2003, procurorul a solicitat printr-o scrisoare oficială ca să fie informat imediat despre versiunea finală a hotărârii. Printr-o altă scrisoare oficială din 14 iulie 2003, procurorul adjunct [...] a informat Judecătoria Ciocani despre faptul că procurorul [responsabil de acest dosar] se afla în concediu în perioada 14 iulie – 26 august 2003. Prin urmare, concediul anual al procurorului este un motiv întemeiat pentru a considera că apelul acestuia a fost declarat în termen.»

17. Reclamantul a atacat această decizie cu recurs, susținând, printre altele, că apelul procuraturii a fost depus tardiv.

18. La 3 noiembrie 2004, Curtea Supremă de Justiție a respins recursul reclamantului.

19. Printr-o scrisoare din 6 decembrie 2011, reclamantul a informat Curtea despre intenția sa de a depune un recurs în fața instanțelor naționale în conformitate cu Legea nr. 87 din 1 iulie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

II. DREPTUL INTERN RELEVANT

22. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală în vigoare la acea dată sunt următoarele:

«**Articolul 401.** Persoanele care pot declara apel

(1) Pot declara apel:

1) procurorul, în ce privește latura penală și latura civilă; ... »

«**Articolul 402.** Termenul de declarare a apelului

(1) Termenul de apel este de 15 zile de la data redactării sau pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel.

(2) Pentru inculpatul arestat, termenul de apel curge de la înmânarea copiei de pe sentința redactată, iar pentru părțile care au lipsit de la pronunțarea sentinței – de la data comunicării în scris despre redactarea sentinței... »

ÎN DREPT

I. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 6 AL CONVENȚIEI CU PRIVIRE LA REDESCHIDEREA PROCESULUI PENAL

20. În primul rând, reclamantul s-a plâns de admiterea de către Curtea de Apel Chișinău a unui apel tardiv declarat de procuratura, fapt care, potrivit acestuia, reprezintă o încălcare a principiului securității raporturilor juridice. De asemenea, el susține că interpretarea oferită de către Curtea Supremă de Justiție referitoare la prevederea, potrivit căreia apelul poate fi declarat doar de către procurorul care a participat în proces, încalcă principiul egalității armelor în această cauză. El a invocat articolul 6 § 1 al Convenției, care prevede următoarele:

„1. Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil (...) de către o instanță (...), care va hotărî (...) asupra temeiniciei oricărei acuzații penale îndreptate împotriva sa”.

A. Admisibilitatea

1. Argumentele părților

21. Guvernul s-a referit la neepuizarea căilor interne de recurs. El a susținut că reclamantul nu a formulat în fața instanțelor naționale pretențiile sale înaintate în temeiul articolului 6 § 1 al Convenției, nici chiar în ceea ce privește fondul cauzei.

22. Reclamantul a contestat această declarație. Potrivit acestuia, prevederile relevante ale Codului de procedură penală impun Curții Supreme de Justiție o obligație de a examina *ex officio* chestiunile referitoare la admisibilitatea apelului, inclusiv referitoare la depunerea cu întârzierea a acestuia. De asemenea, el s-a plâns de depunerea tardivă a apelului de către procuratura, ca și în cazul recursului depus la Curtea Supremă de Justiție la 22 decembrie 2004.

2. Aprecierea Curții

23. Curtea notează că în recursul său depus împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2004, reclamantul susține în mod expres că apelul

declarat de procuratura la 26 august 2003 a fost depus cu încălcarea termenului prevăzut de lege și a solicitat casarea deciziei Curții de Apel Chișinău. Având în vedere acest fapt, Curtea consideră că reclamantul a invocat cel puțin în fond pretențiile formulate în fața Curții. Prin urmare, ea respinge obiecția formulată de către Guvern în această privință.

24. Curtea constată că pretențiile formulate mai sus nu sunt vădit nefondate în sensul articolului 35 § 3 (a) al Convenției. De asemenea, Curtea a notat că nu există alte temeiuri de a le declara inadmisibile. Prin urmare, aceste pretenții sunt declarate admisibile.

B. Fondul

1. Argumentele părților

25. Reclamantul susține că la 20 mai 2004, Curtea de Apel Chișinău a admis un apel tardiv al procuraturii, depus la 26 august 2003, fără motive pertinente. Acest fapt vine însă în contradicție cu principiile de securitate a raporturilor juridice și de egalitate a armelor, garantate de articolul 6 § 1 al Convenției. El susține că printr-o decizie pronunțată anterior, Curtea de Apel a recunoscut faptul că apelul a fost depus tardiv.

26. Guvernul a contestat aceste argumente. El a susținut că instanțele judecătorești au admis în mod corect apelul procuraturii în baza prevederilor articolului 401 al Codului de procedură penală (a se vedea § II.

DREPTUL INTERN RELEVANT

22. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală (de mai sus). Mai mult, el susține că, în conformitate cu interpretarea acestei dispoziții de către Curtea Supremă de Justiție, dreptul de a declara apelul o avea doar procurorul care era responsabil de acest dosar. El susține că apelul putea fi declarat inadmisibil în cazul nerespectării cerințelor formale, și anume în cazul în care acesta ar fi fost depus de către un alt procuror.

2. Aprecierea Curții

27. Curtea reiterează că aceasta nu are drept scop să înlocuiască instanțele naționale. Interpretarea legislației naționale ține în primul rând de competența instanțelor naționale. Acest lucru este valabil în special în ceea ce privește interpretarea de către instanțele naționale a normelor de procedură, cum ar fi formele și termenele limită de depunere a unui apel. Rolul Curții se limitează la verificarea compatibilității efectelor unei asemenea interpretări cu prevederile Convenției, în general, și cu principiul

securității raporturilor juridice, în special (*Platakou c. Grèce*, nr. 38460/97, § 37, CEDH 2001-I și *Dacia SRL c. Moldova*, nr. 3052/04, § 75, 18 martie 2008).

28. Mai mult, Curtea reiterează că principiul egalității armelor – care reprezintă unul din elementele noțiunii mai largi a procesului echitabil – presupune ca fiecare parte beneficiază de o posibilitate rezonabilă de a-și prezenta cazul, în condițiile care nu ar pune-o într-un dezavantaj substanțial în raport cu cealaltă parte. În final, Curtea observă că aplicarea regulilor referitoare la termenele limită este de natură să aducă atingere principiului egalității armelor, în cazul în care părțile nu beneficiază de aceleași mijloace pentru a-și susține argumentele (a se vedea în acest sens, *Varnima Corporation International S.A. c. Grèce*, nr. 48906/06, § 27, 28 mai 2009; *Ben Naceur c. France*, nr. 63879/00, § 32, 3 octombrie 2006; *Wynen c. Belgique*, nr. 32576/96, § 32, CEDH 2002-VIII).

29. În această cauză, legea procesuală care era în vigoare în perioada de referință stabilea că termenul de apel este de 15 zile de la data comunicării în scris despre redactarea sentinței (a se vedea § II. DREPTUL INTERN RELEVANT

22. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală de mai sus, articolul 402 al Codului de procedură penală). Este incontestabil faptul că perioada de cincisprezece zile a început să curgă din 17 iulie 2003, data la care Judecătoria Ciocani a informat procuratura despre redactarea sentinței. În lipsa declarării apelului în termenul stabilit, sentința pronunțată în favoarea reclamantului la 27 iunie 2003 a devenit definitivă la 1 august 2003. Procurorul a depus cererea de apel la 26 august 2003, justificând întârzierea de douăzeci și cinci de zile de aflarea sa în concediu, care a durat de la 14 iulie până la 25 august 2003.

30. Fiind sesizată despre depunerea acestui apel tardiv, Curtea Supremă a constatat că termenul de cincisprezece zile a fost suspendat în favoarea statului, deoarece procurorul responsabil de această cauză s-a aflat în concediu. Instanța a casat decizia Curții de Apel și a trimis cauza la o nouă examinare. Curtea de Apel Chișinău a acceptat argumentele Curții Supreme de Justiție privind admiterea recursului procurorului, a casat sentința de achitare a primei instanțe și l-a condamnat pe reclamant.

31. În opinia Curții, reclamantul de asemenea a fost dezavantajat față de partea acuzării, față de care putea fi prelungit termenul legal de prescripție și revizuire a unei hotărâri judecătorești definitive pronunțate în favoarea reclamantului. Chiar dacă presupunem că tratamentul preferențial al acuzării ar fi fost justificat de interesul bunei administrări a justiției, Curtea a subliniat lipsa unor asemenea practici de reglementare sau practici judiciare,

fapt care limitează utilizarea unor asemenea prelungiri. Curtea reiterează că în hotărârea sa *Platakou c. Grèce* (citată mai sus, §§ 45-48), ea a constatat o încălcare a principiului egalității armelor în cazul unui litigiu administrativ, ca urmare a suspendării termenului judiciar în favoarea statului în perioada concediilor judecătorilor. Având în vedere miza cererii pentru reclamant în această cauză și amintind că, în cauzele penale cerințele privind un "proces echitabil" sunt mult mai stricte (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Dombo Beheer B.V. c. Pays-Bas*, 27 octombrie 1993, § 32, series A nr. 274), Curtea consideră că suspendarea termenului de prescripție, pe motiv că procurorul responsabil de această cauză a fost în concediu, nu poate fi acceptată ca fiind compatibilă cu principiul egalității armelor.

32. În continuare, Curtea consideră că interpretarea oferită de către instanțele judecătorești naționale prevederilor legale aplicabile în această cauză a avut un efect incompatibil cu principiul securității raporturilor juridice, garantat de articolul 6 al Convenției. Într-adevăr, interpretarea oferită de către instanțele judecătorești naționale a permis statului, care a fost reprezentat de către procuror, să declare un apel în pofida expirării termenului de prescripție. Instanțele naționale au admis apelul acuzării și l-au condamnat pe reclamant, astfel modificând o situație juridică care a devenit definitivă. Redeschiderea procedurii, care a avut drept efect casarea unei hotărâri definitive pronunțate în favoarea reclamantului, a încălcat principiul securității raporturilor juridice (a se vedea *Dacia* citată mai sus, § 77).

33. Prin urmare, a avut loc violarea articolului 6 § 1 al Convenției.

II. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 6 § 1 AL CONVENȚIEI CU PRIVIRE LA DURATA PROCEDURII

34. Reclamantul a pretins că durata de examinare a cauzei sale a depășit limitele unui „termen rezonabil” prevăzut de articolul 6 § 1 al Convenției, care prevede:

„Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil (...) și în termen rezonabil, de către o instanță (...), care va hotărî (...) asupra temeiniciei oricărei acuzații penale îndreptate împotriva sa.”

35. Curtea ia notă de intenția reclamantului de a epuiza noua cale de recurs introdusă prin Legea nr. 87 din 1 iulie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a unei hotărâri judecătorești sau durata excesivă a procesului. Curtea constată că ea s-a pronunțat deja asupra acestei noi căi de recurs și a conchis că aceasta era efectivă (a se vedea *Balan c. Moldova* (déc.), nr. 44746/08, 24 ianuarie 2012; *Manascurta c. Moldova* (déc.), nr. 31856/07, 14 februarie 2012).

36. Curtea consideră că partea cererii ce ține de durata excesivă a procesului la nivel național este prematură și trebuie respinsă pentru

neepuizarea căilor interne de recurs, în conformitate cu articolul 35 § § 1 și 4 al Convenției.

III. CU PRIVIRE LA ALTE VIOLĂRI PRETINSE

37. Invocând articolul 6 al Convenției, de asemenea, reclamantul s-a plâns de inechitatea procedurilor. În special, el consideră ca instanțele naționale nu au efectuat o analiză obiectivă și în ansamblu a tuturor dovezilor prezentate. Invocând articolul 6 § 3 b al Convenției, reclamantul s-a plâns de asemenea ca procuratura nu și-a respectat obligația legală de a examina probele în mod obiectiv în susținerea vinovăției/nevinovăției acestuia.

38. În lumina tuturor materialelor de care dispune, și în măsura în care chestiunile pretinse țin de competența sa, Curtea constată că aceste pretenții nu dezvăluie nici o aparență a încălcării drepturilor stabilite de articolul 6 al Convenției.

39. Invocând articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție, reclamantul a denunțat dispariția mai multor bunuri care au fost confiscate în timpul percheziției efectuate în locuința sa la 7 decembrie 2000.

40. Curtea observă totuși că reclamantul nu a inițiat nici o acțiune în fața instanțelor naționale în vederea obținerii despăgubirii pentru dispariția pretinsă a bunurilor sale.

41. Prin urmare, această parte a cererii trebuie respinsă în conformitate cu articolul 35 §§ 1, 3 și 4 al Convenției.

IV. APLICAREA ARTICOLULUI 41 AL CONVENȚIEI

45. Articolul 41 al Convenției prevede următoarele:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o violare a Convenției sau protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înalțelor Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei violări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă”.

A. Prejudiciul

46. Reclamantul a pretins 30,000 euro (EUR) cu titlu de prejudiciu moral suferit.

42. Guvernul susține că nu există nici o legătură cauzală dintre violarea pretinsă și prejudiciul moral suferit. În al doilea rând, acesta susține că suma pretinsă este excesivă.

43. Curtea consideră că reclamantul a suferit un prejudiciu moral, în special din cauza admiterii apelului depus tardiv de către procuratura și casării unei decizii definitive de achitare. În același timp, Curtea consideră

că suma pretinsă de reclamant este excesivă. Făcând evaluarea sa în mod echitabil, Curtea acordă reclamantului EUR 3,600 EUR cu titlu de prejudiciu moral.

B. Costuri și cheltuieli

44. De asemenea, reclamantul a pretins EUR 2,000 cu titlu de costuri și cheltuieli angajate în fața Curții. Potrivit contractului semnat cu reprezentantul său, în cazul pronunțării unei hotărâri în favoarea sa de către Curte, reclamantul s-a obligat să plătească acestuia suma specificată în contract. Această sumă reprezintă onorariul avocatului plătit pentru treizeci de ore de lucru în baza tarifului de șaptezeci de euro pe oră.

45. Guvernul a susținut că numărul de ore lucrate era excesiv. În special, el subliniază faptul că costurile pentru cele cinci ore pe care avocatul le-a dedicat "pregătirii și depunerii cererii" sunt nefondate, deoarece avocatul nu a intervenit în cadrul procedurii decât după comunicarea cererii.

46. Potrivit jurisprudenței consolidate a Curții, pentru ca costurile și cheltuielile să fie rambursate în temeiul articolului 41 al Convenției, trebuie stabilit faptul dacă ele au fost realmente angajate, necesare și rezonabile ca mărime (a se vedea, printre multe altele, *Konstantin Markin c. Russie*[GC], nr. 30078/06, § 171, 22 martie 2012).

47. În această cauză, având în vedere documentele de care dispune și faptul că avocatul reclamantului a intervenit în mod efectiv în cadrul procedurilor în fața Curții doar după comunicarea cererii Guvernului, Curtea consideră că este rezonabil să acorde reclamantului suma de EUR 1,000 cu acest titlu.

C. Dobânda de întârziere

53. Curtea consideră că este corespunzător ca dobânda de întârziere să fie calculată în funcție de rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, la care vor fi adăugate trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* cererea formulată în temeiul articolului 6 § 1 al Convenției cu privire la admiterea apelului depus tardiv de către procuratura admisibilă, și restul cererii inadmisibil;
2. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 6 § 1 al Convenției;
3. *Hotărăște*

a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni de la data la care această hotărâre devine definitivă în conformitate cu articolul 44 § 2 al Convenției, următoarele sume, care să fie convertite în lei moldovenești conform ratei aplicabile la data executării hotărârii:

i) 3,600 EUR (trei mii șase sute euro), cu titlu de prejudiciu moral, plus orice taxă care poate fi percepută;

ii) 1,000 EUR (o mie de euro), cu titlu de costuri și cheltuieli, plus orice taxă care poate fi percepută de către reclamant;

b) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus până la executarea hotărârii, urmează să fie plătită o dobândă la sumele de mai sus egală cu rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întârziere, plus trei procente;

4. *Respinge* restul pretențiilor reclamantului cu privire la satisfacția echitabilă.

Redactată în limba franceză și comunicată în scris la 26 iunie 2012, în conformitate cu articolul 77 §§ 2 și 3 al Regulamentului Curții

Santiago Quesada
Grefier

Josep Casadevall
Președinte